No. 84. ANNO 1850. **ARNHEMSCHE COURANT.** Woensdag 1 Mei.

Buitenlandsche Berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 26 *april.* Ten aanzien van de aftreding der bonds-commissie en hare vervanging door gevolmagtigden van al de overige Duitsche staten, zijn thans onderscheidene, meestal tegenstrijdige, geruchten in omloop. Naar men verzekert, zou Pruisen zich stellig tegen dit plan verklaard, en verlangd hebben, dat de bonds-commissie nog in stand gehouden worde, tot na afloop der conferentiën en onderhandelingen, die eerstdaags tusschen de leden van het drie-Koningen-verbond zullen geopend worden. Oostenrijk, dat van deze onderhandelingen even weinig notitie neemt, als van de besluiten des Erfurtschen parlements, volhardt, naar men beweert, in het voornemen, om afgevaardigden van de Duitsche regeringen in Frankfort bijeen te roepen, ten einde te beraadslagen over de meest gepaste middelen, om aan de Duitsche kwestie eene spoedige en voldoende oplossing te geven. Zeker is het, dat thans tusschen Pruisen en Oostenrijk nopens dit punt onderhandeld wordt. De uitslag hiervan wordt met ongeduld te gemoet gezien, en moet nog voor het einde dezer maand bekend worden, daar de functiën der bonds-commissie den 1sten mei afgeloopen zullen zijn, en zonder eene nadere uitdrukkelijke toestemming der overige Duitsche staten, niet langer voortgezet zullen kunnen worden.

— De Keurhessische regering vertoont zich in een zeer dubbelzinnig licht. Terwijl zij aan de eene zijde met Oostenrijk onderhandelt nopens het vasthouden aan de beginselen der Weensche tractaten, verklaart zij terzelfder tijd aan Pruisen, dat zij niet voornemens is van het Pruisische drie-Koningen-verbond terug te treden; intusschen dringt zij toch zeer aan op de verdaging van het Erfurter parlement. Even als de overige kleine Duitsche staten bevindt zich Keurhessen in eene uiterst moeijelijke positie, daar het met Oostenrijk even als met Pruisen op eenen goeden voet wenscht te blijven.

Frankfort, 27 *april.* De brieven uit Athene van den 16den, bevestigen hetgeen onlangs de telegrafische depêche van dien dag meldde. Zij voegen er bij, dat de in eene slotconferentie tusschen de HH. *Wyse* en *Gros*, vastgestelde voorwaarden aan de Grieksche regering zeer ongevallig waren wegens de nota ter verontschuldiging, die zij aan het Britsche kabinet zoude moeten rigten. Het Grieksche ministerie zal te Petersburg raad vragen.

— Er heeft zich een gerucht verspreid, dat in de jongste conferentiën der beide Hessische vorsten te Frankfort, een ontwerp tot vereeniging der beide Hessen (die sedert 300 jaren zijn gescheiden) ter sprake gekomen is. De beide landen zouden onder het Hessen-Darmstadsche Huis vereenigd worden, daar de Keurvorst van Hessen, morganatisch gehuwd zijnde, geen troonopvolger heeft, en de opvolging van den ook in Denemarken tot de troonopvolging geroepen landgraaf van Hessen, slechts tot bedenkelijke verwikkelingen aanleiding zoude geven.

— De Hanoversche minister van Buitenlandsche Zaken heeft aan al de vertegenwoordigers van Hanover in het buitenland, eene circulaire gezonden, waarin het verwijt, als zou Hanover zich in zijne staatkunde van het overige Duitschland isoleren, ten krachtigste wordt afgewezen. Hanover sluit zich integendeel nauw aan de verdragen van 1815 aan en kan niet toegeven aan eene uitsluiting van Oostenrijk. De betrekkingen tusschen Hanover en Oostenrijk zijn nauwer dan ooit.

Het Oostenrijksche kabinet heeft den 22sten de centrale bondscommissie uitgenoodigd, om een congres bijeen te roepen, ten einde een algemeen Duitsch zee- en handelsregt zamen te stellen. Dit congres zou te Weenen of Frankfort gehouden worden.

— Men wil weten dat Pruisen heeft te kennen gegeven, thans aan het door den Hertog van Saxen-Coburg-Gotha ontworpen vorsten-congres geen deel te kunnen nemen.

— Het interim is, naar men zoo even verneemt, voor twee maanden, te rekenen van den 1sten Mei, verlengd geworden. De Pruisische regering heeft gemeend niet te kunnen treden in het voorstel van Oostenrijk, om het bestuur der aangelegenheden van den bond aan een congres van gevolmagtigden der Duitsche regeringen op te dragen. In goed onderrigte kringen wil men weten, dat Oostenrijk aan de regeringen der Duitsche staten eerlang eene uitnoodiging zal doen geworden om een congres van gevolmagtigden naar Frankfort te zenden, hetwelk zich onledig zou houden met de beraadslaging over eene nieuwe vorming van den Duitschen bond en tevens het Munchener verdrag in overweging te nemen.

Berlijn, 27 *april.* Dezer dagen werd te Leipzig door een Engelschman de proef genomen met eene door hem uitgevonden vliegmachine en vloog hij tot bewondering van duizende bijeenverzamelde toeschouwers, van den St. Thomastoren naar den slottoren.

BELGIE.

Brussel, 28 *april.* Sedert eenige dagen heeft de Parijsche pers een droevig schouwspel geleverd, ten opzigte der verkiezing waarvoor heden de stembus geopend zal worden. Zij heeft die groote kies-quaestie, die quaestie van orde, beginsel, zedelijkheid, volks-souvereiniteit, doen ontaarden in eenen strijd over personen, waarin ieder wedijvert in de verspreiding van de meeste lasterlijke geruchten aangaande den kandidaat wiens verkiezing men wil beletten. Al de dagbladen, zoowel conservatieve als democratische, wroeten om het zeerst in het bijzondere leven van de beide concurrenten, om daaruit eenig schandaal, eenige aanleiding tot hatelijke beschuldigingen, eenig middel op te rakelen, om de eer, het aanzien te krenken, niet van den politieken persoon — want noch de heer *Leclerc*, noch de heer *Eugène Sue* was tot nu toe een politiek persoon, — maar van den privaat persoon. De een zoo wel als de ander wordt door het slijk gesleurd; als men geene redenen tot aantijging vindt, dan verzint men ze; de kandidaten raken op den achtergrond; alleen blijven het de heeren *Leclerc* en *Eugène Sue*, die men van weerskanten meent, dat men volstrekt niet behoeft te ontzien. Het is geene discussie meer, maar eene wisseling van beleedigingen en grofheden.

Het is tijd dat de stembus uitspraak doe, om aan dit betreurenswaardig tooneel een einde te maken. Nog twee dagen, en wij zullen weten aan wien deze treurige zege zal verbleven zijn. Altijd mag men de hoop koesteren, dat bij al die schandalen van den strijd, ook niet dat andere schandaal zal gevoegd worden, dat namelijk van eene nieuwe socialistische verkiezing in de hoofdstad van Frankrijk. Op aandrang zijner vrienden heeft de heer *Foy* eindelijk besloten eene onderteekende acte van afstand aan de dagbladen te zenden, met de verklaring, dat hij zich zonder eenig voorbehoud vereenigt met de kandidatuur van den heer *Leclerc* en voor hem zal stemmen. Er bestaat dus geen voorwendsel meer voor de verdeeldheid der gematigde kiezers, en de taal zelve der democratische bladen geeft grond om aan den goeden uitslag van die kandidatuur te gelooven. Die bladen leggen veel minder vertrouwen aan den dag dan kort voor den 10den maart.

In de Wetgevende Vergadering zijn gisteren de discussiën begonnen over het budget voor oorlog. De debatten werden, ten gevolge van onderscheidene incidenten, met heftigheid gevoerd. Vooreerst heeft de generaal *Grammont* het denkbeeld geopperd, dat de zetel der regering uit Parijs verlegd moest worden. De minister van Oorlog *d'Hautpoul*, heeft dit denkbeeld hevig bestreden. Vervolgens is de heer *Charras* den President der republiek lastig gevallen over zijnen staf en over de generaals-uniform die hij bij plegtige gelegenheden draagt. Eindelijk heeft eene meer ernstige quaestie de vergadering bezig gehouden, namelijk die der vermeerdering van de mobiele gendarmerie. Niettegenstaande de oppositie van de generaals *de Lamoricière* en *Cavaignac*, heeft men met 424 tegen 199 stemmen besloten tot de oprigting van een nieuw bataillon van 1200 man.

Gisteren werd het rapport ingediend over de wet op de maires. Men weet dat dit rapport concludeert tot verwerping van het ontwerp. Het is de eerste groote slag die de partijen elkander in de vergadering zullen leveren. De derde beraadslaging over het wets-ontwerp op de deportatie, zal insgelijks aanleiding geven tot hevige debatten, daar de regering geneigd schijnt te zijn de vergadering te doen terug komen op haar besluit omtrent de terugwerkende kracht, door het amendement van den heer *de Vatimesnil*, dat zij bij de tweede beraadslaging bestreden heeft, te ondersteunen. Men weet dat dit amendement de strekking heeft om de geregtshoven te doen beslissen of er al dan niet reden bestaat om de nieuwe wet op de tegenwoordige veroordeelden toe te passen.

De prefect van politie zet zijnen kinderachtigen en onhandigen oorlog tegen de avondbladen der oppositie voort.

De Italiaansche bladen melden dat er te Rome eene groote plegtigheid wordt voorbereid. De Paus zal aan de troepen van het Fransche leger, van de trappen van St. Pieter, zijnen zegen geven. Volgens berigten uit Rome van den 17den, was er sprake van het houden van een consistorie op den 19den of 20sten april. Men zeide dat de kardinaal *Antonelli* besloten had zijn ontslag aan te bieden.

De *Statuto* van den 20sten april, meldt, dat het geschil tusschen Engeland en Toskane op het punt is van geschikt te worden, ten gevolge der goede diensten van den gevolmagtigden gezant van Frankrijk te Florence.

FRANKRIJK.

Parijs, 27 *april.* Een brief van den heer *Fernand Foy*, opgenomen in de *Evénement* van gisteren, heeft aanleiding gegeven tot eenige verklaringen in de vereeniging welke in de *Rue Bergère* werd gehouden. Nadat de heeren *Clary*, *Possoz* en *Augé de Fleury* zich onderhouden hadden met den heer *Foy*, die zich in een naburig vertrek bevond, hebben zij aan de vergadering medegedeeld, dat de heer *Foy* hen in de stelligste bewoordingen verklaard had, dat hij bleef bij zijne acte van afstand die hij den 18den april in de *Union électorale* had gegeven, dat hij haar formeel, volkomen en zonder eenig voorbehoud volhield.

Ook heeft de heer *Foy* aan die heeren gezegd, dat zoo die brief publiek gemaakt was, dit tegen zijnen zin was geschied en hij hem teruggenomen had.

— De gematigde bladen behelzen de volgende verklaring van den heer *Fernand Foy*:

»Ik kan mij moeijelijk begrijpen waarom er twijfel is gerezen over mijnen afstand van de kandidatuur, na de verklaringen die ik bij twee verschillende gelegenheden in *Union électorale* heb afgelegd. Ik herhaal die hier op de plegtigste wijze, en ik zal den 28sten april, even als alle ordelievende kiezers, voor den heer *Leclerc* stemmen.

Parijs, 27 april 1850. *Fernand Foy.*

— De *Constitutionnel* heeft berigten ontvangen aangaande den uitslag der stemming van de garnizoenen van Thionville, Gien, Villefranche, Le Puy, Peronne, Bethune, Avesnes en Sarreguemines.

Zij leverden te zamen 134 stemmen voor den Heer *Leclerc* en 63 voor den heer *Eugène Sue.*

— De generaal *de Lamoricière* heeft aan zijn huis eene inschrijving geopend om te voorzien in de kosten der verkiezing van den heer *Leclerc*, en zelf voor 100 francs ingeschreven.

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, 29 *april.* Wij vernemen met belangstelling, dat aan den Hoogl. *G. J. Mulder* te Utrecht, de leerstoel aan de Universiteit te Stockholm zoude zijn aangeboden, welke vroeger door den wereld-beroemden *Berzelius* bekleed werd. Wij zien er een blijk in, dat ware verdiensten onzer landgenooten buiten 's lands worden erkend en gewaardeerd (*Hand.*)

Helder en Nieuwediep, 27 *april.* Wij vernemen dat de *Leesbibliotheek voor het Volk* onlangs weder gesloten is. Met graagte werd daarvan, in dezen winter, door ruim *twee honderd lezers* gebruik gemaakt. Het is te wenschen, dat de welwillendheid onzer plaatsgenooten het aantal der boeken (thans 434) steeds doe klimmen, en niet minder dat de directie, die zich tot heden niet weinig heeft moeten behelpen, een geschikter lokaal voor hare zittingen ter uitdeeling moge vinden en bekomen.

— In 1849 zijn uit Texel uitgevoerd: 5374 schapen, de vette tegen ƒ10 à 12, de ongemeste tegen ƒ7 à 8 het stuk; 16920 lammeren, tegen ƒ4 à 4,50 het stuk, en 91250 ned. ponden wol, schoon tegen ƒ1,05 het ned. pond; — uit Wieringen: 1100 schapen, tegen ƒ6 het stuk; 5000 lammeren, tegen ƒ2,50 het stuk, en 26422 ned. ponden wol, vuil, tegen 70 cent het ned. pond; — uit Terschelling: 200 lammeren, tegen ƒ1,75 het stuk en 300 ned. ponden wol, schoon, tegen ƒ1,10 het ned. pond.

— In de laatste dagen van september zal te Alkmaar eene tentoonstelling voor den landbouw plaats vinden, bij welke gelegenheid een onberekenbaar getal van gouden, zilveren en bronzen medailles zal worden rondgedeeld, behalve nog de kontanten; onder anderen voor wintertarwe en zomerrogge geteeld in den Anna-Paulowna-polder; voor zomertarwe en winter-rogge, voor winter- en zomergarst: spelt, maïs, groene, blaauwe, gele en witte erwten, capucijners, witte boonen, boekweit, paardeboonen, duiven- of schapen id., aveel en koolzaad, gele en bruine mosterd, kanariezaad; voor koolzaad, blaauw, wit en Friesch vlas; voor vlas op Kortrijksche wijze behandeld; voor hennep, meekrap, klaver-, paarden- en koeijenhooi; voor vroege en winter-aardappelen, koepeen en rapen, voor nieuwe graan-, erwten-, en boonsoorten, oliezaden, verfplanten, hooisoorten, en vroegste aardappels; voor verscheidenheid van vruchten op stam, blaauwe en witte druiven, verzamelingen van groenten, moes-, tuin- en fijne zaden, alsmede voor dekhengten, veulen-merriën, koets-, wagen- en ploegpaarden, rijstieren, ossen, melkkoeijen, kalfschotten, melkvaarzen, pinken, graskalveren, rammen, ooijen, lammeren, beeren, zeugen, biggen, kalveren, hamels, varkens, kippen, kalkoenen, ganzen, eenden, duiven, vreemd gevogelte en bijen. Voor achtste vaten boter, komijnde, zoetemelksche en Edammer kaas, voor boetplantsoen, sparren en dennen, hoeprijswaarden, en tiendhout, nieuwe boomsoorten, boomzaden, blad- dek- en matriet, biezen. Ook voor rozen, potgewassen, zaadbloemen, altijd groene en vreemde heesters en ruikers. Voor nieuwe of verbeterde landbouwwerktuigen, als: ploeg, en vlasbreker of braak. Voor verbeterde werktuigen tot gereedmaking van veevoeder en boterbereiding, handkarns, werktuigen tot kaasmakerij, voor houtteelt, tuinbouw enz. enz. (*W. v. d. H. en h. N. D.*)

's Gravenhage, 29 *april.* Morgen, dingsdag, zal aan het paleis van Z. K. H. Prins *Frederik der Nederlanden* de plegtige verloving plaats hebben van H. K. H. Prinses *Louisa*, Hd. oudste dochter, met Z. K. H. den Kroonprins van Zweden en Noorwegen. HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik der Nederlanden*, benevens de hooge verloofden, zullen morgen avond, ter dier gelegenheid, in het paleis in het Korte Voorhout, de gelukwenschingen aannemen van de personen, die ten hove zijn voorgesteld geworden, van de heeren ten half negen ure (in gala) en van de dames ten kwart voor negen ure (met *manteau de Cour.*)

— Morgen avond zal het *Hôtel de Bellevue*, waar Z. K. H. de Kroonprins zijn intrek genomen heeft, met gaz geïllumineerd worden en met de naamcijfers van de hooge verloofden (K. en L.) prijken. Een

luisterrijke standaard zal van het *Hôtel* wapperen, die uit de ineen gestrengelde *Zweedsche*, *Oranje* en *Nederlandsche* vlaggen zal bestaan.

— De commissie van rapporteurs van de vereenigde vergadering der Staten-Generaal, is zaturdag en heden vergaderd geweest, over het ontwerp van wet nopens de voogdij.

— De gewone audientie van den minister van Koloniën, zal op aanstaanden woensdag den 1sten mei 1850, geen plaats hebben.

— Bij koninklijk besluit van den 28sten dezer, is de heer *E. Lucas*, vice-admiraal en Minister van Marine, benoemd tot Zijner Majesteits adjudant in buitengewone dienst.

† *'s Hertogenbosch*, *23 april*. Iedereen is het bekend, dat de hooge regering in de laatste dagen zich onledig heeft gehouden met eene herziening der wet op de banken van leening hier te lande, en deswegens bedenkingen der stedelijke besturen heeft aangevraagd. Het rapport, onlangs in den raad dezer stad door mr. *N. F. Sassen* uitgebragt, is te groot, om in zijn geheel in dit blad op te nemen, doch wij achten het tevens te gewigtig dan dat wij het publiek niet zouden in staat stellen, hetzelve in algemeene trekken te leeren kennen.

Zoo er immer noodzakelijkheid bestond, om het onderzoek te beproeven naar de middelen, welke kunnen strekken eenerzijds tot verbetering van den benarden toestand van zoo velen onzer natuurgenooten, en ten andere tot opbeuring van hen, die door geldelijke ongelegenheid gevaar loopen van datgene te verliezen, wat hun alsnog in staat stelt een sober onderhoud te winnen, dan voorzeker is hieraan behoefte in een tijdsgewricht waarin het toenemen van het pauperismus boven allen twijfel getrokken wordt, en de vrees, dat hetzelve zonder de noodige behoedmiddelen alras tot eene schrikbarende hoogte zal zijn geklommen, niet onderdrukt kan worden. *Principiis obsta*, *sero medicina paratur!* Loffelijk en prijsbaar voorwaar, zijn de ondernemingen van zoo vele weldoeners, van zoo vele liefdadige maatschappijen, die door vereenigde krachten en werken, de steeds klimmende armoede trachten te lenigen; ook aan hen moet ondersteuning verleend worden, doch even verpligtend is het, en zal het zelfs meer doel treffen, middelen te beramen, welke kunnen strekken, om de armoede en geldelijke ongelegenheden te weren, en mag onder dergelijke middelen de zoo nuttige inrigting der spaarkassen gerangschikt worden, niet minder verdienen de banken van leening daaronder eene eerste plaats te bekleeden, althans wanneer deze doelmatig ingerigt worden.

België, dat de baan voor eenen gewenschten vooruitgang, naar de behoefte en de redelijke vorderingen des tijds, in alle rigtingen schijnt te moeten openen, was er op bedacht, om de regeling der banken van leening eene herziening te doen ondergaan, en daaraan al die verbeteringen te brengen, welke voor eene behoorlijke werking derzelve gebiedend gevorderd werden. — Zoodra de noodzakelijkheid hiertoe voor Nederland door de regering gedeeld werd, en deswege rapporten werden ingewonnen, leverde onze stad, 1o. een beknopt geschiedkundig overzigt van de banken van leening in het algemeen, en van die te 's Hertogenbosch in het bijzonder; 2o. het betoog van de noodzakelijkheid tot handhaving derzelve dáár, waar ze bestaan en tot oprigting van deze in die plaatsen, waar ze nog ontbreken; 3o. eene oordeelvelling over de bestemming, welke bij het behouden of het oprigten aan dezelve behoort gegeven en hoedanig zij behooren geregeld te worden, en 4o. eene opgave der voornaamste Hollandsche en Fransche schrijvers over die punten, met eenige beschouwingen over het ontwerp der wet zelve.

Over het eerste punt zegt het rapport:

Indien wij de geschiedenis, als de vraagbaak van het verledene, raadplegen, dan ontwaren wij, dat de banken van leening noch in Frankrijk, noch in het voormalig Brabant, noch in Holland, vóór de 17de eeuw georganiseerd waren.

Wel is waar werden, zoo al niet Europa, dan toch de meeste rijken van dit werelddeel reeds in de 13de eeuw bezocht door mannen uit Italië, die, onder voorwendsel van het drijven van koophandel, de gelegenheid zochten, om tegen eenen buitenmatigen interest geld te leenen op roerende goederen, welke hun tot waarborg in pand gegeven werden; doch goed ingerigte banken van leening treffen wij niet aan. Deze lieden werden in de eerste tijden *Cawarsini* of *Coursini* en in de 14de en 15de eeuw *Lombarden*, omdat velen hunner uit Lombardië kwamen, geheeten, en het is waarschijnlijk, dat om deze laatste benaming, de banken van leening ook wel *Lombarden* genoemd zijn geworden.

Deze lieden werden, in het midden der 13de eeuw, om hunnen schandelijken woeker, uit Frankrijk, en Brabant verbannen, doch in Holland, zegt *van Heel Dz.*, hield men hen zoo noodig, dat zoo lang zij het niet al te erg maakten, zij in verscheidene steden geduld werden.

Hoewel volgens *Lepasquier* reeds in 1198 te Fresingen en *Barière*, in 1350 te Salins, volgens *de Watteville* in 1450 te Perouse, volgens *Merlin* in 1494 te Padua banken van leening zijn opgerigt, zoo heeft zich eerst de 17de eeuw meer bepaaldelijk gekenmerkt, door het tot stand brengen eener organisatie derzelve, welke den alvernielenden woeker eenen gevoeligen slag toebragt. De instelling der leenbanken werd onder anderen door *Leo X* in eene bul van 4 mei 1515 als geoorloofd erkend, door het concilie van Lateranen in beginsel gehuldigd, maar meer bepaald door het concilie van Mechelen van 2 october 1617 goedgekeurd en ter opvolging aanbevolen.

In Brabant werd de organisatie der banken van leening door de Aartshertogen *Albert* en *Isabella*, destijds het bewind voerende ook over de Spaansche Nederlanden, bij opene brieven van 9 januari 1618 voorbereid en bij plakaat van 14 januari 1619 tot stand gebragt. Zij werden tot instellingen van de hooge regering verheven en het beheer over dezelven onder de bescherming van den Aartsbisschop van Mechelen en van den kanselier van Brabant aan een super-intendant-generaal, destijds zekere *Wenceslaus Coberghe* opgedragen.

Aanvankelijk werden de beleenrenten van 32½ op 21⅔ en spoedig van 21⅔ op 15 pCt. verminderd. Wij zullen hier niet vermelden de menigte verordeningen, die in latere tijden aan de reeds genoemde zijn opgevolgd; hebben zij daarin al eenige veranderingen gebragt niettemin mag het als bewezen aangenomen worden, dat de banken van leening in Brabant zijn gebleven instellingen van het hoogste openbaar gezag, beheerscht door de organieke bepalingen van *Albert* en *Isabella*, en zulks tot aan den eersten inval der Franschen en den hierdoor veranderden regerings-vorm daar te lande. Middelerwijl echter waren de beleenrenten van 15 op 12, 10 en 8 pCt., naar mate van het bedrag der som op de ingebragte voorwerpen geschoten wordende, verminderd. Van de som van ƒ 3000 en daarboven mogt slechts 8 pCt. genomen worden.

Eindelijk werden de zoo veel onheil barende wetten van 11 april, 14 augustus 1793 en van 24 januari 1794 ingevoerd: *l'argent est declaré marchandise*, alzoo *liberté illimitée du prêt;* maar dit niet alleen, de autorisatie *pour le retirement des effets deposés contre payement en assignats* werd gegeven en de *remise gratuite de certains objets* bevolen. De banken van leening vielen spoedig in duigen en het baatte zelfs niet eens, dat dezelve bij arrêté van 12 mei 1795 onder beheer der arrondissement-besturen en bij dat van 12 juni van hetzelfde jaar onder beheer der gemeente-besturen werden overgebragt. De woekeraars hadden weder vrij veld, en ras steeg hun handel ten top, zoodat de wet van 6 februari 1804 noodzakelijk werd. Het was toen: geene beleenhuizen meer dan ten voordeele der armen en onder opzigt van de hooge regering; de bestaande werden opgeheven verklaard, indien voor het behoud derzelven niet binnen zes maanden magtiging was verkregen; de contraventie hieraan werd met eene boete van 500 tot 3000 fr. ten behoeve van den arme gestraft.

Deze regts-toestand duurde voort tot aan de invoering van art. 411 *Code Penal*. De magtiging tot het oprigten der banken van leening, werd daarbij aan de hooge regering voorbehouden en het aanleggen van registers voorgeschreven; een en ander op straffe van boete en gevangenis. België werd met Nederland vereenigd en de organisatie der banken van leening bij een Koninklijk besluit van 31 october 1826, hetwelk niet in het *Staatsblad* is opgenomen, voltrokken. Na de afscheiding werd het onderwerp bij de artt. 77, 79 en 91 der gemeente-wet geregeld en geheel aan de beschikking der gemeenten overgelaten; spoedig ondervond men hiervan de nadeelige gevolgen. De zaak werd nader onderzocht en op den 30sten april 1846 bij eene afzonderlijke wet gebragt op eenen naar de behoeften des tijds behoorlijk ingerigten voet. Zoo als de banken van leening thans daar geregeld zijn, wekken zij de bewondering der naburige natiën.

In Frankrijk was het *Lodewijk XIII*, die zich met de daarstelling en regeling der banken van leening onledig hield. Zijn werk intusschen bleef zonder gunstige uitkomst. *Lodewijk XVI*, vervolgde de zaak met meer kracht en betere uitwerking; hiervan getuigen zijne opene brieven van 9 december 1777.

Aan de hooge regering verbleef tot welzijn der instellingen het opper toezigt, en deze stand van zaken duurde bijna onveranderd voort totdat de Nationale Conventie, doch te vergeefs, den 4den van pluviose jaar II een antwoord uitlokte over de vraag: *Of het behoud der banken van leening nuttig was?* Wij kennen reeds den verderfelijken invloed, welke de wetten van 1793 en 1794 op dezelve uitoefenden; deze mogt niet blijven voortduren, want eene goede inrigting der banken van leening was ook daar eene eerste behoefte voor de maatschappelijke orde geworden. Zij werden, doch meer bijzonder voor Parijs, bij de decreten van 16 pluviose en 24 messidor jaar XII en 8 thermidor jaar XIII op nieuw georganiseerd, en zoo wij hierbij voegen het reeds vermelde art. 411 *Code Penal;* dan treffen wij daarin aan alle organieke bepalingen, waardoor dezelve ten huidigen dage alsnog beheerd worden. Hoewel de banken van leening in Frankrijk in betrekking zijn gebragt met de liefdadige instellingen en onder het opper toezigt staan der hooge regering, zoo laat hare inrigting nog veel te wenschen over. Volgens de schrijvers bestaat daar groote behoefte voor eene reorganisatie op den voet, als in België is ingevoerd en in Nederland wordt voorbereid. In de eerste tijden waren de beleenrenten op 10 later op 24 tot 30 pct, vastgesteld; in 1831 werden dezelve tot 9 pCt. verminderd; terwijl dezelve in de laatste jaren op 1, 2 tot en met 15 pCt. naar mate van de omstandigheden der beleeners en van de te verstrekken leensommen zijn bepaald geworden.

In Holland schenen de woekeraars in de eerste tijden bescherming bij de graven te vinden; ook daar steeg de woeker tot zijn toppunt. De tusschenkomst der hooge regering was noodzakelijk geworden en bij plakaat van 21 juli 1578, werden de magistraten der steden door de staten geautoriseerd: »Om zulke christelijke, politieke en gereformeerde orde en middel op het stuk van leening voortaan te zoeken, stellen en onderhouden, als ten meeste gerieve en de minste quaestie van de gemeente met eere en profijt derzelver steden zoude mogen dienen.” De banken van leening werden alzoo in Holland tot stedelijke instellingen verheven, buiten toezigt der hooge regering en aan particulieren het verbod tot het houden derzelven gedaan.

Hoewel het gemis van toezigt door de hooge regering zeer nadeelige gevolgen na zich sleepte, want de eenheid en gelijkvormigheid in de inrigting der onderscheidene banken van leening was spoedig verbroken, zoo werden deze verordeningen echter opgevolgd tot aan de invoering van het meergemeld art. 411 *Code Penal* en de uitvaardiging van het reeds genoemde besluit van 31 october 1826, en het zijn deze verordeningen, welke tegenwoordig nog als zoovele voorschriften bij die instellingen moeten opgevolgd worden.

Niettegenstaande bij art. 5 en 7 van evengemeld besluit wordt verklaard, dat de banken van leening zijn gemeente-instellingen van liefdadigheid, ingerigt moetende worden ten meesten nutte dergenen, die zich genoodzaakt zullen zien tot dezelve hunne toevlugt te nemen en bestuurd door eene administratie van liefdadigheid, zonder belooning, instellingen, die niet mogen worden verpacht of bij vergunning aan particulieren uitgegeven, tenzij buitengewone omstandigheden dit noodzakelijk maken, zoo is de uitzondering hier te lande de regel geworden en zulks in strijd met de instellingen zelve en tot merkelijk nadeel der beleeners, want van de 95 hier te lande bestaande banken van leening zijn er niet minder dan 68 door verpachting in handen van particulieren overgegaan, die, gemiddeld genomen, tot het heffen van 16¼ tot 16½ pCt. zijn geregtigd verklaard, terwijl daar, waar de banken van leening aan de gemeenten zijn verbleven, slechts van 7½ tot 16 pCt. renten worden geheven. Intusschen waren de renten in 1681 tot 16, 11, 9, 8 en 6 pCt. bepaald.

De geschiedenis der bank van leening te 's Hertogenbosch gaan wij als niet van algemeen belangstilzwijgend voorbij, en ziedaar het eerste hoofdstuk van dit gewigtig onderwerp in algemeene trekken afgehandeld. Wij hebben het verledene geschetst omdat het tot regeling van het toekomende van gewigt kan zijn. Immers het stelt ons in de gelegenheid het goede daarvan te behouden en het kwade te weren. De ondervinding uit de geschiedenis opgehaald was steeds en blijft nog voortdurend de beste leermeesteres!

Het tweede punt: de noodzakelijkheid tot handhaving der banken van leening, zal uit het volgende voldoende blijken.

Wat oudtijds, en meer bepaaldelijk in de 16de en 17de eeuw, als eene veilige bron voor de hulpbehoevenden, door alle rijken heen, werd aangemerkt en ingevoerd, wat eeuwen lang als noodzakelijk en nuttig is blijven voortduren, wat zelfs in stand gehouden werd in de gulden dagen van algemeene welvaart en ongekrenkten voorspoed; daaraan bestaat voorzeker behoefte in een tijdsgewricht, waarin over bestaande en meer en meer toenemende armoede met regt geklaagd wordt.

De banken van leening, wanneer zij behoorlijk zijn ingerigt, wanneer zij aan de bestemming en het doel, dat zij moeten bezitten, beantwoorden, kunnen met grond een middel in dringende benoodigdheden, een middel van zelfredding genoemd worden.

Die noch eigendommen, noch crediet bezit, wien eergevoel belet zich, tot redding van een tijdelijk gebrek, van onteerende middelen te bedienen, vindt bij de leenbank den noodigen steun.

De reiziger die een onverwacht geldelijk verlies lijdt, en onbekend is in de plaats, waar hij zich bevindt, kan zich door de leenbank in zijnen oogenblikkelijken nood redden.

De rentenier zelf, die door de niet prompte betaling zijner inkomsten in verlegenheid geraakt, kan daar het middel vinden om zijn toestand gerust te houden. De geringe en neringdoende burger ontdekt daar een geheim toevlugtsoord; door het beleenen van zijn goed voorziet hij in eenen tijdelijken nood en bewaart zijn crediet. De brave werkman, die in zijn daggeld een sober onderhoud moet zoeken; vindt daar gelegenheid zich te helpen, wanneer gebrek aan werk of ziekte hem zijn bestaan ontneemt; hij is verzekerd van de teruggave van zijn beleend goed bij het herstel zijner gezondheid of het krijgen van werk.

De behoeftige volksklasse eindelijk door honger gedreven, vindt daar het middel om, door zich tijdelijk van eenige kleederen te ontdoen, denzelve te stillen. Is hierin niet reeds het bewijs voor de noodzakelijkheid tot handhaving der banken van leening opgesloten? Maar er is nog meer! De leenbanken zijn de beveiligings-middelen tegen den woeker. Om dit aan te toonen, behoeft men slechts het oog te vestigen op hetgeen er in Frankrijk voorviel; toen de banken in 1793 en 1794 daadwerkelijk hadden

opgehouden te bestaan, bereikte het afzigtelijk woeker-bedrijf weldra eene vervaarlijke hoogte en maakte het herstel dier weldadige inrigtingen noodzakelijk.

Hoewel sommige schrijvers de beleenbanken ook noodzakelijk achten tot verlevendiging en onderhouding van den kleinhandel, zoo durven wij echter in den tegenwoordigen staat van zaken onze onbepaalde goedkeuring daaraan niet hechten; de renten toch bij de beleeningen noodwendig bedongen, zijn te hoog, om in den regel door den handel teruggewonnen te worden.

Niemand, het is waar, kan er aan twijfelen of de banken van leening zijn bij sommige lieden de oorzaak van grove misbruiken in hunnen handel en wandel; deze misbruiken echter behooren geweerd en daartegen moet zooveel mogelijk gewaakt worden, terwijl wij het intusschen durven betwisten, wat een vermaard schrijver zegt, namelijk: »dat er misschien geene weldadige instelling is, welke meer tot misbruik bij de behoeftige volksklasse aanleiding geeft, dan die der banken van leening."

Het gebruik kan in misbruik ontaarden, maar dit weegt volstrekt niet op tegen het groote nut en de voordeelen, welke de banken van leening aanbrengen. Het volmaakte mag in alle menschelijke instellingen gewenscht en moet betracht worden, doch het tot stand brengen van hetzelve behoort wel degelijk tot de onmogelijke dingen.

Wat het derde punt, de bestemming der banken van leening en hoedanig die in het algemeen moeten geregeld worden, betreft, deze behoort naar ons gevoelen tweeledig te zijn. Zij moeten strekken tot verzachting van den nood der behoeftige volksklasse en tot reddingsmiddel voor tijdelijk in geldelijke ongelegenheid verkeerende personen. *Charité*, *Désintéressement*. Meer eigenaardig komt aan die instellingen de benaming van banken van leening, dan die van *monts de piété* toe.

De banken van leening moeten het hulpmiddel in dringende benoodigdheden en het beveiligings-middel tegen den woeker aan ieder. Haar eenig oogmerk moet zijn: om, zonder zich zelven te schaden, de belangen te bevorderen dergenen, die zich genoodzaakt zien, hunnen toevlugt tot haar te nemen. Zij moeten inrigtingen van openbaar nut zijn, en de ellende, aan het woeker-bedrijf verbonden, te keer gaan.

Hoewel bij het aanhouden en oprigten der banken van leening veel aan derzelver akten van instelling kan en moet overgelaten worden, zoo behoort de organisatie zelve door eene wet te geschieden.

Niet zeldzaam wordt bij de werking der banken van leening over eens anders eigendom zonder zijne toestemming beschikt, dit is zelfs bij eene geordende werking niet te vermijden; bovendien moeten er straffen bedreigd en verbeurdverklaringen bevolen worden, welke niet onder de algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den staat kunnen gerangschikt worden. Het is om deze reden en vooral omdat hetzelve de afkondiging mist, dat de verbindbaarheid van het Koninklijk besluit van 31 october 1826 no. 132 *houdende bepalingen nopens de inrigting der banken van leening*, mag worden betwijfeld.

De banken van leening moeten zijn en blijven gemeente instellingen, zedelijke ligchamen gesteld onder het opppertoezigt der hooge regering, zij behooren uit te gaan van de inrigtingen van liefdadigheid en beheerd te worden door een bestuur daartoe door den gemeente-raad benoemd. De ondervinding uit de geschiedenis afgeleid staaft hiervan de noodzakelijkheid; zoolang het huis van Oostenrijk de leenbanken, als gemeente-instellingen, deed beheeren door een super-intendant-generaal, droegen zij heilzame vruchten en beantwoordden aan de bestemming. In België verloren zij alle nut, toen in 1836 het oppertoezigt der hooge regering ter zijde gelaten en de regeling geheel aan de gemeente overgelaten werd. Daarop is men dan ook bij de wet van 1846 teruggekomen.

De voordeelen welke de leenbanken afwerpen, moeten aan de armeninrigtingen toegekend worden. Wat toch meer bijzonder aan de behoeftigen wordt verd end, behoort hun uitgedeeld te worden.

De verpachting der banken van leening, de vergunning tot het houden derzelve aan particulieren, is, om deze redenen, strijdig met de instelling zelve. Beëedigde inbrengers moeten geweerd en hulpkantoren en hulpbanken waar die noodig zijn, bij dezelve gevestigd worden, want de ondervinding heeft al wederom doen zien, dat de eerstgemelden de voordeelen, welke bepaaldelijk de behoeftige volksklasse behoort te genieten, geheel wegnemen, terwijl de laatstgemelde daarentegen het doel, dat bij elke leenbank moet betracht worden, helpen schragen.

Het is noodzakelijk, dat, zoowel het maximum als het minumum der renten-taxe, in het belang der beleeners en ter bevordering van eenheid, bij alle leenbanken door de wet bepaald worde. Het is ook wenschelijk, welligt noodzakelijk, dat het beleenen van nieuwe goederen niet dan spaarzaam en onder bijzondere voorwaarden worde toegelaten, vermits het gebruik hiervan veelal tot ergelijke gevolgen jegens derden aanleiding geeft.

Ziehier thans eenige algemeene beschouwingen over het onderwerp der banken van leening geleverd. De stof is van gewigt en leidt nog tot vele andere opmerkingen. Eene meer bepaalde beoefening dezer zaak leveren de navolgende schrijvers: LOUIS DE CHASTAU, *du mont de piété du pays de Liège et du comté de Looz*. Paris 1628. *Mémoire de Kulberg, du 24 juillet 1781*. WAGENAAR, in zijne *Beschrijving van Amsterdam*. COMMELIN, in zijne *Beschrijving van Amsterdam*. DE RIEMER, in zijne *Beschrijving van 's Gravenhage*. MERLIN, in het *Repertoire de jurisprudence*. LEPASQUIER, *des monts de piété*. Rouan 1831. BLAIZ, *des monts de piété et des banques de prêt*. Paris 1843. DE DECKER, *Études historiques et critiques sur les monts de piété*. Bruxelles 1844. CHARLES DUPIN, *Des forces productives et commerciales de la France*, tom. II, Paris 1844. BERNARD, *Du mont de piété de Paris*. Paris 1846. ARNOULD, *Avantages et inconvénients des monts de piété 1828, et situation administrative et financière des monts de piété en Belgique*. Brux. 1846. RAMON DE LA SAGRA, in zijne *Reis door Nederland en België, met toepassing op het lager onderwijs, de instellingen van liefdadigheid en de gevangenissen. Het verslag over de bank van leening*, door mr. W. H. SURINGAR JR., aldaar. DE WATTEVILLE, *Situation administrative et financière des monts de piété en France, suivie de quelques notes sur les monts de piété en Europe*, te vinden in de *Annuaire de l'économie politique et de la statistique*, par GARNIER et GILLAUMIN. Paris 1848. VAN HEEL DZ., *De banken van leening in Nederland*. Haarlem 1849.

Uit deze schrijvers hebben wij onze beoordeelingen over het gewigtig onderwerp der banken van leening nagenoeg geheel geput. Wij hopen dat de gedachten in dit stuk geuit spoedig door daden hare verwezenlijking erlangen; dat de banken van leening overal op denzelfden voet zullen geregeld worden, en zij inderdaad aan haar edel doel beantwoorden, te weten: de verzachting van den nood der behoeftige volksklasse, en het reddingsmiddel van tijdelijk in geldelijke ongelegenheid verkeerende personen.

Arnhem, 30 april. Wij vernemen door de Belgische Journalen, dat ingevolge de daartoe door den minister van Oorlog gegevene orders, het aanbod van den heer doctor *Giraudeau de St. Servais*, voor de leverantie van den ROB *LAFFECTEUR* aangenomen is geworden, dat hem eene bestelling is gedaan en dat bovendien de minister van Finantiën deszelfs invoer, vrij van regten, voor de dienst der hospitalen van het Belgisch leger toegestaan heeft. Reeds van het jaar 1788 af, had de minister van Marine, bij wijze van reglement bevolen de Koninklijke schepen met dit g neesmiddel te voorzien; en in 1793, werden er voorwaarden getroffen om in den noodigen voorraad der marine, gedurende de oorlogen der republiek, te voorzien. (*Ingezonden*.)

Advertentiën.

Wilt gij het voorstel van den Heer *THIRION* naar eene Commissie verzenden tot het uitbrengen van rapport, of wilt gij onmiddellijk er over beraadslagen? De Heer *FRANÇOIS:* Ik geloof dat men onmiddellijk tot de beraadslaging kan overgaan. De opinie is bij iedereen gevestigd op de waarde van de ROB *van LAFFECTEUR.*

De Voorzitter: Indien niemand zich verzet tegen het onmiddelijk openen der beraadslagingen, dan zal ik het voorstel van den Heer *THIRION*, voorlezen: Mijne Heeren! Hoewel de ROB *de LAFFECTEUR* een geheim Geneesmiddel is, word deze hoedanigheid dubbeld vergoed door zijne eigenschappen, welke de ondervinding heeft doen kennen en moet hij niet worden gelijk gesteld met die schadelijke zamenstellingen, welke kwakzalvers ten koste van de openbare gezondheid rondventen. In 1778 heeft het Koninklijk Genootschap van Geneeskunde te Parijs, na drie openbare proefnemingen, zijne goedkeuring verleend aan de ROB *van BOYVEAU*, genaamd *van LAFFECTEUR* en de Fransche Regering heeft het gebruik daarvan voor de Marine bevolen. Sedert dien tijd heeft de Burgerlijke en Militaire Geneeskundige ondervinding in alle landen genoegzaam bewezen, hoe verbazend groot de geneeskracht is van de ROB *van BOYVEAU* genaamd *van LAFFECTEUR* in de syphilitische ziekten, welke de werking van alle bekende therapeutische geneesmiddelen wederstaan. Het is dus niet op dit onbetwiste punt, dat ik uwe aandacht kom vestigen en uwe tusschenkomst wensch te verzoeken; maar op het verbod, waardoor dit geneesmiddel in *België* getroffen wordt. Dit geneesmiddel wordt gelijk gesteld met Melissen en gewone Siropen, en deze grove dwaling berooft ons land van een therapeutisch geneesmiddel, hetwelk dikwerf het eenige is, dat de gezondheid herstellen of het leven behouden kan van personen, die voor hunne gezinnen of voor de maatschappij onschatbaar zijn. Na deze overwegingen omtrent de wezenlijke waarde van dit geneesmiddel is het mij voorgekomen, Mijne Heeren, dat het de pligt van dit genootschap was, om van de Regering de opheffing van dit verbod te vragen en des verkiezende zijne vervanging door een behoorlijk inkomend regt. Dit verzoek, uit den boezem der Akademie voortkomende, zou een wetenschappelijk kenmerk dragen en een blijk geven van den wil om voor het menschdom nuttig te zijn, welke niet zoude bestaan, indien het verzoek door een bijzonder Geneesheer werd gedaan. Bovendien zou dat ten gevolge hebben, dat een einde zou worden gemaakt, aan al die namaaksels, waardoor enkelen zich verrijken, maar welke den dood veroorzaken van het grootste getal zieken, die zich daardoor laten misleiden. Ik durf de verwachting koesteren dat de akademie het gewigt zal erkennen van het initiatief, hetwelk ik haar voorstel te nemen, en de verzekering wel zal gelieven aan te nemen van mijn diepen eerbied."

Het verzoek van den Heer *THIRION*, heeft alzoo de strekking, dat gij aan de Regering den wensch zoudt te kennen geven, om het verbod, hetwelk de ROB van *BOYVEAU*, genaamd *van LAFFECTEUR* treft, te zien vervangen door een behoorlijk inkomend regt. Ik moet u herinneren, dat gij hebt beslist, dat de ROB van *LAFFECTEUR* zou worden verboden, gelijk alle geheime geneesmiddelen.

De Heer *FALLOT:* Mijne Heeren, ik herinner mij niet naauwkeurig, in welke bewoordingen de akademie zich omtrent deze zaak heeft verklaard. Ik weet ook niet, met welke meerderheid van stemmen, het verbod van den ROB is verkregen. Maar hetgeen ik weet, is, dat ik met alle kracht het behoud van dit geneesmiddel onder die, waaraan de Regering de verspreiding veroorlooft, heb ondersteund. Ik herinner mij zelfs, dat ik een amendement, in dien geest, heb voorgesteld, hetwelk is verworpen.

De Heer *FRANÇOIS:* Ik herinner mij ook de discussie niet meer, welke gevoerd is ter zake van de ROB van *BOYVEAU*, genaamd van *LAFFECTEUR.* Maar in beken, dat ik zonderling vind, dat men de invoering heeft verboden van een geneesmiddel, waarvan de hoedanigheden algemeen zijn erkend. Ik ben overtuigd, dat het nut van dit geneesmiddel, zijne noodwendigheid zelfs in sommige gevallen zoo groot is, dat men, wat daartegen ook gedaan worde, het in *België* zal invoeren. Het zal steeds worden binnengesloken.

De Heer *FALLOT* vervangt den Heer *VLEMINCKX* als Voorzitter.

De Heer *VLEMINCKX:* Mijne Heeren, ik betreur het, dat onze Secretaris, die tevens Commissaris is voor de Burgerlijke geneeskundige dienst, niet tegenwoordig is; hij zou u eenige inlichtingen mededeelen, die uwe verwondering zouden opwekken, dat niemand hier het woord neemt tegen het voorstel van den heer *Thirion.* In deze vergadering bevinden zich toch verscheidene leden van de Provinciale Geneeskundige commissien. Welnu, indien mijn geheugen mij niet misleidt, dan heeft de Commissaris voor de Burgerlijke Geneeskundige Dienst mij verzekerd, dat de Regering niet alleen het advies van de Akademie, maar ook dat van alle Geneeskundige Commissien, éene misschien uitgezonderd, onder zijne berusting had en dat daarin het verbod van de ROB van *LAFFECTEUR* wordt goedgekeurd. Ik heb zoo even de eer gehad u te zeggen, dat ik, in mijne hoedanigheid van Inspecteur der Militaire Geneeskundige Dienst, in strijd met het advies der Akademie en van de Geneeskundige Commissiën, met nadruk bij de Regering er op heb aangedrongen, dat zij het verbod, hetwelk van haar gevraagd werd, zou weigeren. Ik heb haar niet een, maar honderd gevallen medegedeeld waarbij de ROB van *LAFFECTEUR* bij ons leger de bekwaamste Officieren had gered. Ik heb haar gezegd, dat indien men den invoer van dit Geneesmiddel in het land verbood, men noodwendig zich naar *Frankrijk* zou begeven, om zich daar te doen behandelen, of dat men hier een ROB zou Fabriceren, welke de misleiden voor de ROB van *LAFFECTEUR* zouden gebruiken. Ik wenschte, dat de hier tegenwoordig zijnde leden der Geneeskundige Commissien ons de gronden mededeelden waarop zij verzocht hebben, dat de ROB van *LAFFECTEUR* verboden zou worden. De Akademie behoort ingelicht te worden.

De Heer *DE MESSERMAN:* Mijne heeren, de interpellatie van den voorzitter is te regtstreeks dan dat ik mij niet zou haasten daarop te antwoorden. De Geneeskundige Commissie van *West-Vlaanderen*, waartoe ik behoor, is geraadpleegd omtrent het vraagstuk of men de ROB van *LAFFECTEUR* al dan niet behoorde te verbieden. De vraag was even eenvoudig gesteld als ik u die hier mededeel. De Commissie heeft na rijpe overweging, gemeend te moeten antwoorden, dat vermits alle geheime geneesmiddelen verboden waren, de ROB van *LAFFECTEUR* dit ook mogt, en zij stemde voor het verbod. Dat de ROB in zekere gevallen geneeskrachtig is, dat is waar, maar door Succedanea en andere geneesmiddelen verkrijgt men dezelfde uitwerkselen. De Geneeskundige Commissiën hebben derhalve door het verbod van de ROB te ondersteunen, volgens haar geweten gehandeld en gemeend in het belang des lands te handelen.

De Heer *CARLIER:* Ik heb ook de eer tot eene Geneeskundige Commissie te behooren. Ook bij die Commissie is er beraadslaagd over de ROB van *LAFFECTEUR*, en ik moet bekennen, dat zij zich voor het verbod heeft verklaard; gij zult echter wel gelieven op te merken, dat zijne geneeskracht als therapeutisch middel niet is betwist. De ROB van *LAFFECTEUR* is beschouwd, ik kan niet zeggen als onmisbaar, maar als in sommige bepaalde gevallen hoogst nuttig middel. Men heeft gezegd, dat er middelen waren, die als plaatsvervangers konden dienen van de ROB, waarvan hier sprake is. Deze opinie is niet in overweging genomen, omdat dit niet noodig was. De Geneeskundige Commissie van *Braband* heeft erkend, dat het een nuttig geneesmiddel was, en heeft zich uit dat oogpunt niet voor het verbod verklaard. Bovendien behoort nog te worden opgemerkt, dat dit besluit niet met eenparige stemmen is aangenomen, en dat dit niet is geschied dan na levendige discussiën. Indien het vraagstuk nog eens aan de Commissie van *Braband* werd onderworpen, zou waarschijnlijk een geheel ander besluit worden genomen.

De Heer *LANGLET:* Ik zal nog een paar woorden hierbij voegen, welke misschien de beweegredenen voor het besluit der Geneeskundige Commissiën zullen doen kennen! Gij zult u herinneren, dat in den beginne, toen de eerste proeven door den Heer *BOYVEAU* genomen zijn, deze geen Geneesheer was. Er was een titel noodig, om geregtigd te zijn tot het bezigen van dit Geneesmiddel.

De Heer *FRANÇOIS:* Toen in 1828 eene Commissie, zamengesteld door de Regering, te *'s Hertogenbosch*, bijeenkwam, werd het vraagstuk, hetwelk ons thans bezig houdt, ook in beraadslaging gebragt en door den geachten Heer *FALLOT* en mij bestreden, zooveel in ons was, het verbod van de *ROB*, dat door de Hollandsche Geneeskundige werd verlangd. De Provinciale geneeskundige Commissie van *Henegouwen*, die ik bij deze Vergadering vertegenwoordigde had mij eenparig gemagtigde om alzoo te handelen.

Of er al twee of drie soorten van *ROB* bestaan dit doet niets ter zake; de *ROB van BOIJVEAU* genaamd *van LAFFECTEUR* bestaat niet minder zoodanig als die altijd bestaan heeft. Er mogen namaaksels zijn; maar dit is een vraagstuk, hetwelk niet aan het oordeel der Akademie is onderworpen. Het vraagstuk, waarover zij thans te beslissen heeft is dit: Zal men in *België* de *ROB* toelaten of niet? Men heeft gesproken van het oordeel, door de Geneeskundige Commissiën geuit, maar zijn die Commissiën in deze zaak wel bevoegd? Mij dunkt van neen. Het zijn de Geneeskunst-Oefenaren, die geraadpleegd behooren te worden. Wel nu, de meeste Geneesheeren des lands verklaren, dat zij dit Geneesmiddel als onontbeerlijk beschouwen. Ik verzoek, Mijne Heeren, dat de Akademie aan de regering verzoeke, dat het verbod hetwelk de *ROB* treft, worde ingetrokken.

De Heer *VLEMINCKX:* Ik ben verpligt, in naam der menschheid, om op de aanmerking van den geachten Heer *DE MESSERMAN* te antwoorden. Hij beweert, dat de Geneeskunde andere, even geneeskrachtige geneesmiddelen bezit, als de *ROB van LAFFECTEUR.* In het belang van het leger en van den burger, hebben wij niets onbeproefd gelaten en wij hebben steeds tot de *ROB van LAFFECTEUR* moeten terug keeren, die alleen ons goede uitkomsten heeft verschaft. De heer *FRANÇOIS* heeft zoo even gezegd, dat de Geneeskundige Commissiën niet geschikt waren om dit vraagstuk te beslissen. Ik geloof dat er in een lid van eene Geneeskundige Commissie twee mannen zijn, eerst de Administrateur, daarna de Geneeskunst-Oefenaar. Alzoo heeft de heer *SENTIN*, als lid der Geneeskundige Commissie van *Braband*, het onmogelijke gedaan om de ROB te doen verbieden, en als Practicus heeft hij buiten dien kring, geene poging onbeproefd gelaten, om zich de ROB te verschaffen. Er zijn dus, ik herhaal het, twee mannen in een lid van eene Geneeskundige Commissie; de strenge Administrateur, geneigd alles te verbieden, wat slechts de minste overeenkomst heeft met een Geheim Geneesmiddel, in de tweede plaats de practicus, die de noodzakelijkheid gevoelt, om zijne medemenschen te helpen. Wat mij betreft, welke de beslissing der Akademie ook zij, ik zal onophoudelijk pogingen aanwenden, om het verbod van de ROB te doen opheffen, opdat het land niet beroofd blijve van een geneesmiddel, dat aan een groot aantal mijner medeburgers het leven en de gezondheid heeft terug gegeven.

De heer *DE MESSERMAN:* Ik wensch, dat de Akademie zich vooreerst verzekere, door de middelen, welke zij het geschiktst daartoe zal achten, dat de ROB, waarvan de invoer toegestaan zal worden, werkelijk de ROB van *LAFFECTEUR* is, opdat de maatregel, van welke hier sprake is, niet het middel worde tot bevordering van speculatie en handel, het middel om vervalschte syropen te verkoopen.

De Heer *VLEMINCKX:* De echte hoedanigheden van de ROB *van LAFFECTEUR* zijn volkomen bekend. Ik doe ten dien aanzien een beroep op alle Geneeskunst-Oefenaren, en ik ben verzekerd dat er geen onder hen is, die niet in de gelegenheid is geweest om er gebruik van te maken. In elk geval hebben wij slechts eene zaak te doen, namelijk aan de Regering te zeggen: Het is nuttig dat de ROB, de echte ROB *van LAFFECTEUR*, in *België* ingevoerd mag worden. Maar wij behoeven geenszins *hic et nunc* een onderzoek te doen naar den aard van die ROB.

De Heer *LANGLET:* Ik heb de eer gehad aan de Akademie te zeggen, dat de ROB waarvan hier sprake is, aanvankelijk den naam droeg van ROB *van BOYVEAU LAFFECTEUR.* Ik heb er bijgevoegd, dat zekere *BOYVEAU* de eigendom van dien ROB aan den Heer *GIREAUDEAU de SAINT-GERVAIS* heeft verkocht en dat deze nu een syroop in den handel heeft gebragt, dien hij ROB van *BOYVEAU LAFFECTEUR* noemt.

De Heer *DE MESSERMAN:* Ik verzoek de akademie voorzigtig te zijn met het uitbrengen van haar besluit; dat zij zich herinnere, ik smeek het haar, dat zij niet lang geleden zich verklaard heeft voor het verbod van den ROB van *LAFFECTEUR.* Zal zij nu heden eene tegenovergestelde uitspraak doen? Dit verdient wel overweging.

De Heer *SENTIN:* Ik vraag dat men de stemming van dit vraagstuk verdage. Men zal de wet raadplegen, en wij zullen een besluit kunnen nemen, hetwelk daarmede overeenstemt.

De Heer *VELMINCKX:* Neen, het is zóó niet, dat wij de vraag stellen: Wij stellen voor, dat de Akademie aan de Regering in het belang der Wetenschap en van de Menschheid de invoering in dit land veroorlove van de ROB van *LAFFECTEUR.*

Na zeer levendige discussiën, gaat de Akademie ter stemming over en beslist, dat zij aan de Regering zal verzoeken, in het belang der Wetenschap en van de Menschheid, dat zij den vrijen invoer in *België* vergunne van de ROB. (Men zie voor verdere bijzonderheden de *Geneeskundige Couranten* van *Brussel*, over de maand Februari 1849.)

Marktprijzen.

DEVENTER, 26 april.

Over het geheel was de stemming heden willig, er werden vooral voor *Tarwe* hoogere prijzen toegestaan, zijnde verkocht van *f* 7.00 à 8.25 naar deugd. — Ook *Rogge* was in de beste soorten gezocht, en is verkocht van *f* 3.90 à 4.10, enkel *f* 4.15 à 20. — *Boekweit* in een doen *f* 4.20 à 4.60. — *Garst* met geringen aanvoer *f* 3.00 à 3.30. — *Haver f* 2.60 à 3.00. — *Erwten* en *Boonen* niet ter markt. — *Aardappelen: f* 1.00 à 1.20, puik beste *f* 1.50 het mud. Ter markt 60 à 65 mud. Per schip verzonden 400 à 500 mud tegen *f* 1.15 à 1.50 het mud. — *Boter:* 1. soort *f* 10.50 à 11.00, 2. soort *f* 9.00 à 9.50.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 30 april 2 El 6 Palm 4 Duim; gew. 0 D. gev. 11 D.

De prijs dezer courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nommers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f 1.00 en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.